

LAUSUNTO

18.8.2025

Maa- ja metsätalousministeriö
kirjaamo.mmm@gov.fi

Viite: VN/14432/2025

Asia: Lausunto luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi turkiseläinten hyvinvoinnista

Eläinlääkäriliitto kiittää mahdollisuudesta lausunnon antamiseen.

Suomen Eläinlääkäriliitto katsoo, että turkistarhausta ei voida jatkaa nykyisellään vaarantamatta turkiseläinten, luonnoneläinten ja ekosysteemin hyvinvointia. Jos elinkeino kuitenkin päätetään jatkossakin sallia, toimintaa on uudistettava perinpohjaisesti. Perustuslain 107 §:n mukaan asetusta ei saa soveltaa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa, mikäli asetuksen säännös on ristiriidassa perustuslain tai muun lain kanssa. Hyvinvointilain yleisiä periaatteita ei siten voi turkiseläinten osalta lieventää asetuksilla, vaan niitä tulisi tarkentaa sillä.

Yleiset kommentit

Suomen Eläinlääkäriliitto on ottanut kantaa nykymuotoisen turkistarhauksen kieltämiseksi marraskuussa 2023. Jo tuolloin Eläinlääkäriliitto on todennut, että nykymuotoinen häkkikasvatukseen perustuva turkistarhaus ei mahdollista turkiseläinten lajityypillistä käyttäytymistä. Turkistarhaus on ongelmallista niin eettisesti, eläinten hyvinvoinnin, ympäristönsuojelun kuin zoonoottisten tautien kannalta. Kesällä julkaistu Euroopan elintarviketurvallisuusviranomaisen EFSA:n tieteellinen raportti (scientific opinion, 30.6.2025, <https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/9519>) toteaa, että saatavilla olevan tutkimustiedon valossa nykymuotoisessa turkistarhauksessa on mahdotonta estää vakavia eläinten hyvinvointiongelmia. Lainsäädännön muutoksilla voidaan saada korkeintaan marginaalisia parannuksia hyvinvointiongelmiin.

Euroopan komissio on vastaanottanut 2023 eurooppalaisen kansalaisaloitteen ”Fur Free Europe” turkistarhauksen kieltämisestä. Kansalaisaloitteen oli allekirjoittanut 1,5 miljoonaa EU:n kansalaista. Euroopan eläinlääkärijärjestö FVE on ottanut kantaa asiaan (30.7.2025) ja esittänyt turkistarhauksen lopettamista Euroopassa 10 vuoden sisällä, sekä turkistuotteiden tuonnin ja myynnin kieltämistä. FVE edustaa 39 Euroopan maan eläinlääkärijärjestöä. (https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/14669-The-Fur-Free-Europe-initiative-assessment-/F3586339_en).

Oikeuskansleri on ottanut kantaa hyvinvointilain perusteella annettujen asetusten pitkiin siirtymäaikoihin. Ratkaisussa todetaan, että asetus ei ole itsenäinen sääntelyinstrumentti, vaan sen tehtävä on täsmentää yksityiskohtaisilla ja joustavilla säännöillä sellaista oikeustilaa, joka on jo lailla säännelty.

Oikeuskanslerin mukaan hyvin pitkät, jopa yli kymmenen vuoden siirtymäajat, eivät ole aivan asianmukaisia. Lainsäädännön tavoitteiden toteutumiseen tulee pyrkiä joutuisasti, ja asetuksen antamatta jättämisellä tai hyvin pitkillä siirtymäajoilla voitaisiin kiertää lainsäätäjän eli eduskunnan laissa ilmaisema tahto. Se, että asetukseen sisältyvä sääntely edellyttäisi toimenpiteitä eläinten pitäjiltä ei ole hyväksyttävä peruste asetukseen sisältyville pitkille siirtymäajoille. Uudesta lainsäädännöstä aiheutuvia velvollisuuksia ja mahdollisia perusoikeusrajoituksia on jo arvioitu kattavasti eduskunnan toimesta siinä yhteydessä, kun eläinten hyvinvointilakia säädettiin.

Turkisasiasetusta on valmisteltu vuodesta 2013 alkaen. Nyt esitettävät siirtymäajat ovat niin pitkiä, että hyvinvointilain uudistaminenkin saattaa olla ajankohtaista ennen niiden päättymistä. Asetuksen on kuitenkin tarkoitus tarkentaa nykyistä eläinten hyvinvointilakia. Siirtymäajat mahdollistavat lain yleisperiaatteiden noudattamatta jättämisen pitkäksi aikaa – siirtymäajalle ei ole voimassa olevia säännöksiä ko. asioista muualla kuin lakitasolla. Muodostuu ongelmaksi, mitä viranomainen voi valvoa hyvinvointilain ja asetuksen voimaantumisen välissä, kun lain yleisperiaatteita lievempiä vaatimuksia tiedetään olevan tulossa siirtymäajan jälkeen voimaan, mutta lain yleisperiaatteista poikkeamista ei ole siirtymäaikana erikseen sallittu.

Turkistarhaus ei ole ruokatuotantoa, eikä se lisää huoltovarmuutta vaan päinvastoin lisää tautiriskejä. Siten pitkiä siirtymäaikoja ei voida perustella näilläkään seikoilla. Osa siirtymäajoista vaikuttaa siltä, että työtä tai kustannuksia aiheuttaville muutoksille annetaan aikaa niin paljon, että koko turkistarhauselinkeino on jo saattanut loppua muista syistä ennen niiden päättymistä. Tämä ei ole millään tavoin perusteltua ottaen huomioon, että laki eläinten hyvinvoinnista on ollut voimassa jo lähes kaksi vuotta ja siihen kirjatut periaatteet tulisi konkretisoida ripeästi eri eläintenpitomuotoihin liittyviksi tarkemmiksi vaatimuksiksi. Vaikuttaisi siltä, että elinkeino on vaikuttanut merkittävästi asetuksen valmisteluun, sillä hyvinvointinäkökulma on jäänyt elinkeinon omien käytäntöjen jalkoihin.

Asetuksella tehdään monelta osin selkeitä lievennyksiä hyvinvointilakiin. Aikaisemman turkisasiasetuksen (2011) jälkeen myös vieraslajilakia on päivitetty (1.1.2025) ja esimerkiksi aitaamisessa sallittavat aukot ovat myös tältä kannalta käsittämättömiä. Asetusluonnos on ristiriidassa hallitusohjelman kanssa, jossa on kirjaus tavoitteesta tehostaa vieraslajien torjuntaa ja lisätä luonnon monimuotoisuutta.

Taustamuistion taloudelliset vaikutukset ovat vaikeasti tulkittavat. Kustannuksia ei esimerkiksi ole suhteutettu mihinkään ja niitä on ilmaistu epäselvästi. Taustamuistiosta on vaikea saada selville, ovatko taloudelliset vaikutukset elinkeinonharjoittajille suuria vai pieniä. Summia tulisi avata ja suhteuttaa toimintaan helpottamaan päätöksentekoa. Vertailua pitäisi tehdä myös turkistarhauksen potentiaalisten haittojen yhteiskunnalle aiheuttamiin kustannuksiin (esim. lintuinfluenssan torjuntatoimet ja yleisimmät ympäristövaikutukset), jotta poliittiset päättäjät saavat varteenotettavaa vertailutietoa päätösten tueksi.

Pinta-alojen minimivaatimukset ovat edelleen liian pieniä lajityypillisen käyttäytymisen mahdollistamiseksi ja eläimen liikunnantarpeen tyydyttämiseksi. Eläinlääkäriliitto katsoo, että elinkeinon hallittu alaraja olisi parempi vaihtoehto, kuin pitkittää tilannetta sallimalla elinkeinon jatkaminen huolimatta kaikista hyvinvointiongelmista. Jos päätös elinkeinon lakkauttamisesta tehdään kansallisesti, se mahdollistaa kansallisen päätöksenteon myös lakkauttamiseen liittyvistä reunaehdoista (siirtymäajat, elinkeinon harjoittajien taloudellinen tuki). Elinkeinoon hallitsematon päättymisen aiheuttaa eläinten hyvinvointiongelmien pitkittymistä, kuluttaa mm. eläinsuojelu- ja tautivalvonnan resursseja ja aiheuttaa muita epätoivottuja yhteiskunnallisia lieveilmiöitä. Mikäli em. seikoista huolimatta päätöstä elinkeinon lopettamisesta ei tehdä, tulee tätä asetusta muuttaa vastaamaan eläinten hyvinvointilain minimivaatimuksia. Siirtymäaikojen tulee olla lyhyitä ja hyvin perusteltuja.

Pykäläkohtaiset kommentit:

2 § Määritelmät

Pitopaikan määritelmä puuttuu. Oletettavasti määritelmä on sama kuin hyvinvointilaissa, mutta termin käyttö asetusluonnoksessa on osittain epä johdonmukaista.

Turkistilan määrittely maantieteelliseksi paikaksi on liian laaja ja epämääräinen.

Eläinten ikäryhmän määrittely syntymävuoden päivämäärien mukaan on poikkeavaa. Myös turkiselinkeinolta tulisi edellyttää tarkempaa käsitystä eläinten iästä erityisesti pentuna. Tällainen ryhmittely on eläimen itseisarvoa väheksyvä. Eläinten siemennysajan pitäisi olla tiedossa, joten olisi mahdollista käyttää todellista ikää.

3 § Turkiseläimen käsittely ja hoito

EFSA:n raportissa todetaan, että nykyisellään turkiseläimet stressaantuvat kaikenlaisesta käsittelystä. Raportin mukaan tilannetta voitaisiin mahdollisesti lieventää jalostuksellisilla toimilla, minimoimalla käsittelytilanteita ja kouluttamalla henkilökuntaa. Jalostuksen kautta ratkaisuja saataisiin kuitenkin vasta pitkän ajan kuluttua ja silloinkin näiden tavoitteiden saavuttaminen on epävarmaa.

Eläinlääkäriliitto näkee ristiriitoja käsittelyyn totuttamisen ja asetuksen myöhempien vaatimusten, kuten tiineen / vastasyntyttäneen eläimen rauhaan jättämisen välillä. Milloin käsittelyyn totuttaminen aloitetaan ja mitä sillä tarkoitetaan? Tiineen / vastasyntyttäneen eläimen ja pentujen hyvinvointi on joka tapauksessa tarkastettava säännöllisesti ja erityistä huomiota eläinten yksilölliseen hyvinvointiin tulee kiinnittää nimenomaan näissä ikävaiheissa. Häirintä viittaa terminä jo muutoinkin kiellettyyn kohteluun, kuten pelottamiseen ja kiihdyttämiseen. Eläinten kohtelusta on säädetty hyvinvointilaissa, eikä esimerkiksi kiinni ottamisen ja siirtämisen rauhallisuudesta pitäisi olla tarpeen erikseen säätää. Jo saman virkkeen vaatimus ihmisen läheisyyteen totuttamisesta viittaa muuhun kuin käsittelykontaktiin eläimen ja niitä hoitavan ihmisen välillä. Käsittelyyn totuttamisen tulisi olla enemmän kuin se, että eläin sietää ihmisen läsnäoloa (ei kuitenkaan synnytyksen tai pentujen hoidon aikana), se saadaan otettua kiinni pihtien avulla ja sen kynnet pystytään jollain tavoin leikkaamaan. Käsittely, johon eläin on totutettava, tulisi siksikin määritellä asetuksessa. Domestikoitumattomien lajien kohdalla käsittelyyn totuttaminen ja tavoitteet tulisi määritellä tarkasti.

Mitä hyvinvointilain 12 §:ssä säädetty kohtelun yleiset vaatimukset tarkoittavat näillä turkiseläinlajeilla? Eläinten pitäjän ja valvojan näkökulmasta vaatimusten on oltava selkeitä. Käsittelyyn totuttaminen tulisi määrätä selkeästi aloitettavaksi ennen pentujen vierottamista ja tapahtua useita kertoja viikossa kunkin eläimen yksilöllinen sietokyky huomioiden.

Samassa kohdassa puhutaan niskapihdeistä, joita tarvitaan eläinten käsittelyyn. Tämäkin kertoo siitä, että turkiseläimet eivät ole sopeutuneet olemaan käsiteltävänä ja kärsivät siitä. Eläimiä ei ole käytännössä mahdollista totuttaa (*opettaa*) käsittelyyn niiden suuren lukumäärän takia. Niskapihtejä on Eläinlääkäriliiton käsityksen mukaan aiemmin käytetty eläimen kiinnipitämiseen esimerkiksi siemennyksessä ja sperman keräämisessä – miten jatkossa toimitaan? Kiinniottamisen määritelmä jää epäselväksi, kun myöhempi ilmaisu viittaa pihtien käyttöön myös kiinnipitämisessä, vaikkakin eläimen kannattelu myös käsin on yhdistetty siihen eläintä siirrettäessä. Jos vain kiinniottaminen on sallittua, tulisi pihdit irrottaa heti, kun eläin on otettu kiinni. Mikäli tarkoituksena on sallia pihtien käyttö myös kiinnipitämiseen esimerkiksi käsittelyn aikana, tulisi kohdan muotoilu olla sellainen, että niskapihtejä saa käyttää pelkästään eläimen kiinniottamiseen ja paikallaan pitämiseen, mutta eläimen siirtäminen tai kannattelu **pelkillä** niskapihdeillä kiinni pitäen on kielletty. Niskapihtien käytöstä eläinten käsittelyssä tulisi kuitenkin selkeästi pyrkiä kokonaan eroon tai selvästi vähentämään sitä käsittelyyn totuttamisen myötä ja siksi niiden salliminen ainoastaan kiinniottamisessa olisi perusteltua.

4 § Ryhmäkasvatus ja sosiaaliset suhteet

Nykymuotoinen turkistarhaus ei mahdollista turkiseläimille hyvinvointilain vaatimaa luontaista sosiaalista käyttäytymistä muun muassa aivan liian pienten tilojen takia. EFSA:n raportin mukaan ryhmästressi (*group stress*) on yksi suurimmista hyvinvointiongelmista minkeillä ja hopeaketuilla. Raportin lajikohtaiset ehdotukset ryhmästressin lieventämiseksi tulisi ottaa huomioon asetuksessa. Lajikohtaiset sosiaalisen kanssakäymisen vaatimukset tulisi määritellä pykälätasolla.

Jää myös epäselväksi, mitä asetuksessa tarkoitetaan sosiaalisella kanssakäymisellä? Tämän osalta asetuksessa tulisi huomioida EFSA:n suosituksen ja siihen tulisi lisätä tarkennuksia eri lajien tyyppillisestä sosiaalisesta kanssakäymisestä. Myöhemmin häkkikokojen määrittelyissä täysikokoisten eläinten häkit ovat yhden eläimen kokoisia. Tästä voidaan päätellä, että asetuksen mukaan sosiaalinen kanssakäyminen mahdollistetaan vain nuorille eläimille tai sillä tarkoitetaan ylipäättään jotakin muuta kuin fyysisen kanssakäymisen mahdollistamista.

5 § Tuotantokykyyn vaikuttaminen

Asetuksen mukaan kielletty on vain melatoniini ja samankaltaisesti vaikuttavat aineet – näiden tarkempi määrittely tulisi olla ainakin perustelumuiustiossa. Onko kaikki hormonit kielletty? Kasvua edistävien aineiden käytön kieltö löytyy jo hyvinvointilaista.

6 § Ruokinta ja juotto

Hyvinvointilain 21 §:n mukaan ravinnon ja juoman koostumuksen ja tarjoamistavan on vastattava eläimen fysiologisia ja muita olennaisia käyttäytymistarpeita, mikä ei toteudu tässä asetusluonnoksessa. EFSA:n raportissa esitetyt, hyvinvointiongelmia edes hieman lieventävät ruokintaa koskevat toimenpide-ehdotukset (mm. lajinmukainen ruokintatiheys ja -tapa, ruuan etsimisen ja ruuan pureskelun tarve) tulee huomioida asetuksessa.

Liikkumista haittaava ylipaino on jo huomattavaa. Selvä ylipaino haittaa eläimen terveyttä. Kohta on ristiriidassa hyvinvointilakiin kirjatun ravinnon sopivan määrän vaatimuksen kanssa. Liikkumista haittaavan ylipainon raja on epäselvä ja valvominen vaikeaa. Valvontaeläinlääkäriin on hyvin vaikea todeta liikkumisvaikeutta pienessä verkkopohjaisessa häkkiatilassa tai osoittaa liikkumisvaikeuksien johtuvan ylipainosta.

Terveyden haittaamisen osoittaminen ilman esimerkiksi verinäytteitä on mahdotonta. Hyvinvointilaissa edellytetään selkeästi ravinnon yksilöllisesti sopivaa määrää, eikä tästä tule poiketa turkiseläinten kohdalla. Siitoseläinten painonpudotuksen osalta jää epäselväksi, miksi siitoseläimet on tässä mainittu erikseen ja niiden oletetaan olevan lihavia? Eläinlääkäriliiton mukaan on kyseenalaista, että ministeriön muistion mukaan eläimiä on hyväksyttävää lihottaa ilmeisen voimakkaasti ennen nahkomista.

Mitä tässä tarkoitetaan ruokinta-astialla? Katon läpi ruokinta on yleistä, mutta se ei ole lajinmukainen tarjoamistapa, eikä siinä käytetä varsinaista astiaa. Ruokintatiheyttä tai ravinnon tarjoamisen tapaa ei ole määritetty asetusluonnoksessa, eikä asiasta ole taustapohdintaakaan, kuten muiden eläinlajien kohdalla. Tiheä ruokinta tarjoaisi myös enemmän virikkeitä.

Eläinlääkäriliitto näkee erittäin hyvänä kirjauksena sen, että nuorilla eläimillä eli syyskuun 16. päivän jälkeen jatkuva vedensaanti tulee turvata. Pentujen vedensaanti on turvattu sääolosuhteiden puolesta joka tapauksessa, koska eläimet ovat pentuja asetuksen mukaan vain syyskuun puoliväliin saakka, eikä vesi tällöin vielä yleensä ehdi jäätyä.

Suuren osan eläimistä pitäminen satunnaisesti tarjottavan vedensaannin armoilla ei ole hyväksyttävää. Vähintään veden tarjoamiskertojen välillä pitäisi olla enimmäisaikaraja kuten hevosilla. Lisäksi vettä tulisi olla koko ajan tarjolla, vaikka se mahdollisesti jäätyy. Tällöin sulaa vettä tulee lisätä ja tarjota asetuksessa määritellyin säännöllisin väliajoin.

Käsite "siitoksesta poistettu eläin" jää perustelumuiustion pohjalta epäselväksi. Siitoksesta poistaminen viittaa jo siitokseen käytettyyn eläimeen. Missä vaiheessa kautta päätös siitoksesta poistamisesta voidaan tehdä? Turkiseläinten pitotavan tulisi olla sellainen, että sääolosuhteet eivät aiheuta veden jääytymistä tai muuten estä vedensaantia. Osa vaatimuksista edellyttää muutoksia eläinten pitopaikoissa, joskin siirtymäajoilla. Eläinlääkäriliitto näkee, että myös juomaveden sulana pysyminen olisi täysin mahdollista ja tarpeellista järjestää heti tai vähintäänkin muiden rakenteellisten muutosten yhteydessä, sellaisissa tapauksissa, joissa investoinnin kustannus katsottaisiin perustellusti kohtuuttomaksi tätä aikaisemmin. Myös juomapaikkojen määrään tulisi ottaa kantaa asetuksessa ja mahdollistaa vähintään vedensaantia rajoitettaessa kaikkien pitopaikan eläinten yhtäaikaan juominen.

7 § Hyvinvoinnin ja pitopaikan tarkastaminen

Tässäkin on ristiriita käsittelyyn totuttamisen ja vastasyntyneiden naaraiden rauhaan jättämisen välillä. Hyvinvointilain mukaan vointi tulee tarkastaa kerran päivässä ja pentujen hyvinvointi on tarkistettava muilla lajeilla tätä tiheämmin – miksi turkiseläimillä olisi eri käytäntö? Jos fyysinen tarkastus ei ole mahdollista ilman hyvinvoinnille aiheutuvaa voimakasta haittaa, se on kuitenkin hyvinvoinnin takaamiseksi toteutettava muilla keinoin, esimerkiksi kameravalvonnalla.

Tilan kokonaishyvinvoinnin tarkastelun kannalta tilalta tulisi edellyttää kirjanpitoa vähintään syntyneiden pentujen määrästä, kuolleiden ja lääkittyjen eläinten määrästä ja annetuista lääkkeistä. Asetuksessa selvästi oletetaan eläinten kuolevan usein ilman, että ihminen on havainnut niillä oireita, ja hoitanut, taikka lopettanut eläintä ajoissa. Turkiseläinten kasvatuksessa kuolleiden eläinten keräämisen ei tulisi olla oletusarvoinen käytäntö, jonka nopeasta toteuttamisesta olisi tarpeen erikseen säätää. Eläinten hyvinvoinnin tarkastaminen ei ole riittävää, jos ongelmia ei havaita ennen kuolemaa. Eläinten yksilöllisen lääkitsemisen ja hoitamisen tulisi olla lähtökohta, eikä sille ole estettä turkistuotannossakaan. Luonnoksen kirjaus kuvastaa tuotannon tapaa, jossa eläimen itseisarvoa ei kunnioiteta. Tilan eläinten hyvinvoinnin kokonaisuuden selvittämiseksi hoitavan ja valvovan eläinlääkäriin olisi tärkeää tietää paljonko eläimiä kuolee ja missä iässä.

8 § Eläinjalostus

Määritelmää ”*merkittäviä terveyteen ja hyvinvointiin haitallisesti vaikuttavia ominaisuuksia*” on täsmennettävä. Ehdotetaan, että sana merkittävä poistetaan, jolloin vaatimus olisi hyvinvointilain mukainen, vaikkakaan enää sellaisenaan tätä ei olisi tarpeellista toistaa asetuksessa. Tässäkin loivennetaan jo voimassa olevaa ja eduskunnan hyväksymää linjaa ja lainsäädäntöä. EFSA:n raportinkin mukaan domestikoitumattomilla lajeilla on lähtökohtaisesti ominaisuuksia, jotka nykyisissä pito-olosuhteissa vaikuttavat negatiivisesti niiden hyvinvointiin. Asetuksessa tulisi vähintäänkin vaatia jalostuksellisin keinoin aggressiivisuuden, pelokkuuden, lihomistaipumuksen ja ylisuurten pentueiden vähentämistä.

Lisäksi pelokkaan ja aggressiivisen eläimen jalostukseen käyttö tulisi olla suoraan kiellettyä. Käytön välttäminen antaa mahdollisuuden tällaisten eläinten jalostuskäytölle ja näin epämääräisesti muotoiltua vaatimusta on vaikea valvoa.

Eläinten jalkaterveyden edistäminen on vaikeaa, kun jalostusmateriaalissa on paljon ongelmia. Miten jalkaterveyden edistämistä jalostuksessa käytännössä osoitetaan tai valvotaan ja mitä erityisen huomion kiinnittämisellä siihen tarkoitetaan? Asetuksesta jää epäselväksi, missä on kielletyn ja sallitun jalostuksen raja.

9 § Turkistilan yleiset vaatimukset

EFSA:n raportin mukaan aistien ali- tai yliärsytys (*under / over stimulation*) on yksi turkiseläintuotantoon liittyvistä merkittävistä hyvinvointiongelmista, joihin tässä pykälässä tulisi etsiä ratkaisuja.

Sairastiloille tulisi olla vaatimuksia esimerkiksi lämpötilan suhteen.

10 § Aitaaminen ja karkuun päässeiden pyydystäminen

Miksi on erikseen sallittu, että aidassa voi olla lyhytaikaisesti ja tilapäisesti aukkoja? Aita tulisi aina välittömästi korjata ja eläinten karkaaminen muulla tavoin **estää** korjaamisen ja kunnostamisen aikana, samoin kuin muillakin eläinlajeilla. Asetus vaikuttaisi sisältävän oletuksen siitä, että eläimiä karkaa ja niitä yritetään saada kiinni ilman, että vaatimus kiinniottamisen onnistumisen tai edes kiinniottamisen yrittäminen aitojen ulkopuolelle pääsemisen jälkeen olisi ehdoton. Myöhemmin kuitenkin todetaan, että aidat on pidettävä hyvässä kunnossa. Jos niissä saa olla aukkoja suuren osan vuodesta, ei aitojen voida tulkita olevan hyvässä kunnossa. Aidan aukon viereen asetettavat loukut eivät ole hyväksyttävä vaihtoehto aidan välittömälle korjaamiselle.

Esitetään lisättäväksi, että aidan kunto on tarkistettava säännöllisesti ja siinä olevat viat ja aukot korjattava viivytyksettä sekä eläinten karkaaminen muulla tavoin estettävä aidan korjaamisen ajaksi.

11 § Eläinsuojan olosuhteet

Luonnonvalon tulisi ulottua kaikille eläimille sen sijaan, että luonnonvalo jossain kohtaa eläinsuojassa riittää. Kun varjotalossa ei asetuksen mukaan tarvitse huolehtia ilmanvaihdosta ja luonnonvalosta, tässä kohtaa tulisi puhua vain halleista. Hyvinvointilain 35 § mukaan lämpötilan on oltava eläimelle sopiva.

Millä keinoin vaatimusten toteutumisesta huolehditaan esimerkiksi varjotaloissa helteisten jaksojen lisääntyessä?

Hyvinvointilaissa on säädetty ilmanlaadusta, jolloin riittävän ilmanvaihdon vaatimus on turha, jollei tarkoitus ole joiltain osin lieventää lain vaatimuksia.

12 § Pitopaikan yleiset vaatimukset

Verkkopohja on ongelmallinen eläinten hyvinvoinnin kannalta. Häkkiolosuhteissa ei voida taata lajinmukaista käyttäytymistä. Muistiossa on mainittu tutkimus, jossa eläimet valitsivat makuualustaksi verkon maapohjan sijasta, mutta siinä ei kerrota, mitä eläimet valitsivat seisoma-alustaksi ja liikkumiseen? Tutkimusta ei muistiossa ollut yksilöity (toteutustapa, eläinten aiemmat tottumukset, määrä ja muut olosuhteet). EFSA ei ole raportissaan päätenyt vastaaviin johtopäätöksiin.

Lisätilan määritelmä on epäselvä: Tarkoitetaanko sillä minimikoon yli menevää osaa?

13 § Pitopaikan varusteet ja virikkeet

EFSA:n raportti nostaa esiin keskeisimpiä lajityypillisiä virikkeitä ja varusteita, joiden puuttuminen aiheuttaa eläimille kärsimystä. Nämä tulisi ottaa asetuksessa huomioon (esim. minkit ja avovesi, tasot ja köydet, ketuille kaivaminen, luolamainen pesän rakenne, hyppiminen). Kaivamisen mahdollistamisen poisto lajityypillisistä käyttäytymisistä sairastumisriskin perusteella ei ole uskottavaa, koska se olisi järjestettävissä turvallisesti. Ei ole olemassa lajille tyypillistä käyttäytymistä, joka itsessään lisäisi sairastumista, mikäli olosuhteet sen toteuttamiseen ovat eläimelle oikeanlaiset.

Asetuksesta jää helposti epäselväksi, pitääkö kahta virikettä olla tarjolla samaan aikaan, vai riittääkö, että vaihdellaan kahden virikkeen välillä. Muistiossa kuitenkin todetaan, että kyse on kahdesta samanaikaisesta virikkeestä. Tämän tulisi kirjata selkeästi asetustekstiin. Kun saatavilla pitää olla kahta virikettä kerrallaan, tuottajalla pitää olla tarjota vähintään kolmea virikettä, joita vaihdellaan.

14 § Voimaantulo

Luonnoksen mukaan astus tulisi voimaan jo kuluvana vuonna 2025. Siirtymäaikojen vuoksi asetus kuitenkin tulee käytännössä voimaan vasta useiden vuosien päästä. Jo nopean voimaan saattamisen perusteella vaikuttaisi todennäköiseltä, että siirtymäajattomat vaatimukset ovat pääasiassa jo olemassa olevia käytäntöjä elinkeinossa. Tämä asetusluonnos mahdollistaisi sen, että vuonna 2024 voimaan tulleen eläinten hyvinvointilain periaatteita ja vaatimuksia tulisi turkistuotannossa noudattaa käytännössä vasta pitkien siirtymäaikojen jälkeen.

LIITE 1

Pitopaikkojen kokoon (pinta-ala ja korkeus) liittyvät vaatimukset ovat kategorisesti liian pieniä lajityypillisen käyttäytymisen mahdollistamiseen ja eläimen liikunnantarpeen tyydyttämiseen. Eläinten hyvinvointilaki edellyttää edellä mainittujen tarpeiden tyydyttämistä ja kieltää tarpeettoman kärsimyksen aiheuttamisen. Myös EFSA:n raportin mukaan tilojen ahtaus ja laatu ovat yksi keskeisimmistä hyvinvointiongelmien aiheuttajista.

Myös liitteen lajikohtaisissa vaatimuksissa tulee huomioida EFSA:n ehdotus hyvinvointiongelmia edes jollain tavalla lieventävistä seikoista.

Virikkeiden määrä jäi epäselväksi. Liitteen tekstit ovat tulkittavissa siten, että pentuja hoitavalla eläimellä voisi olla vain yksi virike, mikä on ristiriidassa asetuksessa säädetyn (vähintään kaksi) kanssa.

Minkki, hilleri ja soopeli

1.1 Lisätilan määritelmä oli epäselvä. Voiko lisätila muodostaa osan minimipinta-alasta vai onko se todellista lainsäädännön vähimmäiskoon ylittävää tilaa? Jälkimmäisessä tilanteessa lisätilan kirjaaminen tähän on turhaa. Jos taas lisätila on osa minimikokoa, tilojen jakamisen ja sulkemisen pitäisi olla

mahdollista vain lyhytaikaisesti esimerkiksi hoitotoimenpiteiden ajaksi. Tarkoitus ei saa olla heikentää tilavaatimuksia minimistäkin sallimalla vain osan tilasta olevan eläimen käytettävissä.

Suomen Eläinlääkäriliitto ry

Kunnioittaen,

Mikko Turku
puheenjohtaja